

7. sep. 1845

FAKTA

Dato:
7. sep. 1845

Sidetal:
Dagbog F, side 91-97

Dagbogens placering:
Den kgl. Kobberstiksamling, inv.nr.
KKS19997

Trykt udgave:
Bjarne Jørnæs (red.): Johan Thomas
Lundbye. Rejsedagbøger 1845-1846,
Statens Museum for Kunst 1976, s.
128-130; Jesper Svenningsen (red.):
Seks år af et liv. Johan Thomas
Lundbye – Dagbøger om tro, skæbne,
kunst og kærlighed, København 2018,
s. 367-369

TRANSSKRIFTION

Søndag 7 Sept 45. Rom

Nei, jeg troer det er et forgjæves Haab: at jeg kan nogensinde komme i et saa- •92• dant Forhold igjen til Jerichau¹, som jeg tidligere har staaet. Han forlanger bestandig Retfærdighed og Frihed, og fordømmer paa det Haardeste enhver Synd imod disse, og dog bemærker han ikke det Tyranni han udøver mod sine Nærmeste. Saadanne føler jeg mig her bestandig mistænkt for slavisk Underkastelse, Feighed, Mangel paa sund Sands og Dømmekraft og alverdens Fordomme, kort alt det, han antager og ligefrem daglig siger at være Særkjende for de Danske, og vel helst for een, der saa bestemt erklærer sig for dansk som jeg. Det nytter Intet, at jeg ytrer mig derimod, eller fremfører Ting, som indirecte kunne modsige dette. Meget mere maa jeg vogte mig derfor, saa jeg virkelig hellere siger Ting, som jeg er i Uvished om jeg skal rakkes ned for, end jeg fremfører Noget, der ifølge hans Anskuelser maa være rigtigt, – thi i sidste Tilfælde er jeg ganske •93• vis paa at blive gjort ligefrem til Løgner, blot fordi jeg er fra Danmark, hvor han troer det er umuligt at gjøre visse Erfaringer. I hans Selskab, hvor man dog skulde vente Frihed, befinder jeg mig derfor altid som jeg var til Examen, og da han reent sætter til Side som en Umulighed, at jeg kan see Mangler ved og have følt mig opfordret til imellem at opponere imod mine Venner og Raadgivere hjemme, saa staaer jeg absolut for ham i det ækleste servileste Lys. At en Kunstner kan leve reent udenfor alle Intriger og den politiske Verden lader til at være ham en aldeles ufattelig Tanke. – Dersom jeg blot snart fik Penge hjemmefra, da troer jeg at jeg flyttede fra disse Mennesker, af hvem, og fornemmelig af Adolf, jeg havde ventet mig saa Meget, men som kun hidtil gav mig legemlig Hjælp, •94• den jeg var saa haardt trængende til. Men hvad jeg mere endnu skulde have takket dem for, det gav de mig ikke. Saaledes gaaer jeg her som den dummeste, fordomsfuldeste Autoritetsdukke, og staaer ikke i nogetsomhelst aandeligt venskabeligt Forhold, hvad her, hvor saa Meget kan læres vilde været mig af stor Vigtighed. De har den Tro om mig, at jeg vil vogte mig for ethvert Indtryk af fremmed, især tydsck Kunst; Vor Herre maa vide, hvad jeg da er reist ud for? Men her kommer det Syndige, synes mig i deres Opførsel mod mig. Jeg har nemlig sagt: at jeg i flere Aar hverken har gjort de Fremskridt som Kunstner, eller følt mig saa lykkelig i mine øvrige Forhold, som jeg kunde ønske, og derfor reiste jeg bort, i det Haab at fremmed Natur og Kunst atter skulde bringe Livet tilbage i mig. Havde nu ikke dette været Tilfældet, •95• havde jeg kunnet male med Lyst og Dygtighed, havde jeg ikke følt mig mismodig og tit ulykkelig – da skulde jeg aldrig søgt Reiseunderstøttelse. Men nu at betragte min Reise som en Adspredelsestour, en Fomøielsesreise, det er Uret, da jeg aldrig vilde kunne forsvare en saadan Benyttelse af Stipendiet. Dog, det maa Fremtiden vise, hvad Gavn jeg har forstaaet at drage af Reisen, og altsaa, hvor vidt jeg har misbrugt Landets Penge eller ei. Men

hvor der er en Lyst til at vælte en saadan Beskyldning paa mig, der vil vanskelig kunne trives noget, som kan ligne Venskab og Velvillie. Dertil kommer: at jeg har maattet høre, at Høyen har protegeret mig, hvorved jeg beskyldes for et Creatur, der Intet fortjener for sin egen Skyld og han for at have været uretfærdig; det maa være saa, ●96● eller[s] kan der ikke være Tale om "Protection". Boesen og Carmiencke² fik Reisepenge tilligemed mig, og Meelby³, Liebert⁴, Dreier⁵ og Plum⁶, jeg kan ikke tænke mig flere i Øieblikket, maa vel være de Forurettede. Det er maaske anmassende, men, om jeg aldrig skal gjøre et Strøg mere med Penselen, saa troer jeg, at en upartisk Dommer vil sætte mine [overstreget: tidligere] hidtil udførte Arbejder saa høit, at jeg idetmindste ikke skal skamme mig for nogen af de Nævnte, som om jeg ved Uret var foretrukket dem. Dreier og Meelby gjør det mig mest ondt for. Dreiers Arbejder har jeg altid holdt saa meget af, og Meelby har vistnok et saa stort Talent, at man maa undres over, at Stipendiet blev ham nægtet. Men, om Andre har lidt Uret, har jeg dog derfor ikke gjort Uret. – Nei, bort igjen! det er mit høieste Ønske, naar jeg ●97● har seet i Vinter paa Roms mange Kunstværker; da bort igjen til de Mennesker, blandt hvilke, der maaske er Partiaand, men hvor der ogsaa er Hjertelighed, hvad jeg her savner saameget mere, som det var rimeligt at finde den, hvor faa Landsmænd leve afsondrede, og som det var, hvad jeg meest behøvede.

¹ Billedhuggeren Jens Adolf Jerichau (1816-1883).

² De to andre stipendiemodtagere var landskabsmalerne August Wilhelm Boesen (1812-1857) og Johann Hermann Carmiencke (1810-1867).

³ Maleren Anton Melbye (1818-1875).

⁴ Maleren Georg Emil Libert (1820-1908).

⁵ Landskabsmaler Dankvart Dreyer (1816-1852).

⁶ Maleren Poul August Plum (1815-1876).

at Oliejernen har holdt sig langt
bedre end Frescofarverne, saa at
Raphaels Stancer og Løje kan
saa at sige slet ikke mæde; men
hens til flere Billeder i Olie desmere.
de ere ikke skrivelige! Foruden dem
har allerede Caravaggio, Titian,
Perugino og flere; heri gaa slægt
mig. Og da jeg sidst havde seet
mig med og træt paa disse Løje,
var det en ordentlig Klude at
gaa ned til Antikvænen, Statuer
have for mig ikke det anstrengen
se ved Nydelser som Malerier.
Men her er jeg end som næsten Klod
mig; det skal blive bedst, haaber
jeg, indom jeg forladt Rom.

Søndag Sept 45. Rom.

Her, jeg troer det er et forjævet Klud:
at jeg kan nogeninde komme i Aase.

Sant Forhold i jeres Tilforickan, som
i tidligere har staaet. Men forlanges
bestandig Retfærdighed og Frihed, og for
sammen paa det blandede enhver
Lyd imod disse, og dog bemærkes
hvor ikke det Tyranni man indøver om
sine Nærmieste. Saaledes føler j
mig her bestandig mistænkt for slavisk
Underskætsel, Feighed, Mangel paa sind
Lands og Dømmekraft og alverdens
Fordomme, kort alt det, man antager
og ligesom daglig siger at være Sæd-
kjende for de Danske, og vel helst for
en, der saa bestemt erklærer sig for dansk
som j. Det nytter intet, at j nyter mig
derimod, eller fremfører Ting, som
indirecte kunne medsige dette. Måske
mere end j vejt mig derfor, saa
j risikelig hellere siger Ting, som j
er i Uvisshed om j skal rakkes ned
for, end j fremfører Noget, der iføl-
ge hans Anskætsel som være rigtig,
-hvi i sidste Tilfælde er j ganske

viis paa at blive gjort lig frem til
Lignen, blot fordi j er fra Dau-
mark, hvor man troer det er men-
ligt at gjere sine Erfaringer. I
hans Selskab, hvor man dog skul
p. rente Frihed, befinder j mig
perfor altid som j var til Gamen,
og da han rent sætter til S. D. som
en Usantighed, at j har see Wang
lov ved og j have følt mig offor
pnet til imellem at opponere imod
sine Venner og Raad givere hjemme,
saa staaer j absolut for ham i det
dekleste og videste Lige. Et en Kønst
ner kan leve rent indenfor alle
Løstingens og den politiske Verdens
ledes til at mere ham en aldeles i
fatteligt Tanke. — Derom j blot maast
fide Penger hjemme for, da troer j at
j flyttede fra sine Menninger, af
hvem, og for en mindre Adelf, j har
sa rentet mig saa meget, men som
hans bidtæl ger mig legemlig Hjælp,

Seu j' var saa haardt traengende til.
Men hvad j' mere end min skulde have
takket dem for, det gav de mig ikke.
Saaledes gaar j' her som den dumskest,
fend om's fuldste Autoritets Drikke, j'
staaer ikke i noget omhelst aend. ligt
venskabeligt Forhaeld, hvad her, hvor
saa Meget kan lores vilde veert
mig af ates Vigtighed. De har saa
Tro om mig, at j' vil søgte mig for
ethvert Indtryk af fremmed, især
tydsk Kunst; Der kunne man vide,
hvad j' da er veist ind for? Men her
kommer det Sjædsige, synes mig
i deres Opførsel med mig. J' har
nemlig sagt: at j' i flere Aar har
her har gjort d. Faermskritik som
Kunstner, eller følt mig saa lykkelig
i mine aarige Forhaeld, som j' kunde
ønske, og derfor veiste j' her, i det
Plaas at fremmed Nationer Kunst eller
skulde bringe Linet tilbage i mig.
Maade man ikke dette veert Tilfødsel,

hænde. I kündenet male med dybt
dygtighed, hænde. I ikke følt mig mis-
modig og tit uligkkelig - da skulde
I aldrig søgt Næse understøttelse.
Men nu at betragte min Næse som
en Adspredelsestien, en Fornidles
reise, det er klart, da I aldrig vilde
kunne forsøge en saadan Bemæltelse
af Skændsel. Jeg, det maa faa tiden
ise, hvad Jævn I har forstået at
saage af Næsen, og alt, som, hvor vilde
I have misbrøgt Landets Penge eller
ei. Men hvor der er en Rigtighed til at
melte en saadan Beskyldning paa
mig, der vil sandskkelig kunne træ-
nes noget, som har lignet Venkabet
og Velvillie. Dertil kommer: at I
har maattet høre, at Fløjten har pro-
tegeret mig, hvorved I beskyldes for
et Kreatur, der Intet fortjener for
sin egen Skyld og har for at have
veret især pærdig; det man vilde saa,

eller kan der ikke være Tale om
"Protection": Buesen og Laarm. inde
fide Nisepenge tillige med mig, og
Muelby, Lichert, Dreier og Plann,
kan ikke tænke mig flere: Sjældighed,
men vel være de Fornættede. Det er
maaskee anmassende; men, om jeg
aldrig skal gjøre et Strøg mere med
Penselen, saa tror jeg, at en impartial
Dommer vil sætte mine ~~helligere~~
hidtil indførte Arbejder saa høit, at
jag vilde mindste ikke skal skamme
mig for nogen af d. Navnte, som om
jeg ved det var for trækket Løns.

Dreier og Muelby gjør det mig meget
ondt for. Dreiers Arbejder har jeg altid
holdt for meget af, og Muelby har
vistnok et saa stort Talent, at en
maaskee indes oven, at Skjendebet
blev ham nægtet. Men, om Andre
har lidt det, har jeg dog derfor ikke
gjort det. — Min, høit ijen!
Det er om det Minste ønske, naar jeg

hav set i Vinter paa Rom mange
Kunstværker; da her i jens til de
Mennesker, blandt hvilke, der er en
stør og Partisan, men her der
ogsaa er Hjertelighed, hvad j her kan
nu saameget mere, som det var crime
ligt af at finde der, hvor for Lands
mand blev afsendte, og som det
var, hvad j mest behøvede.

Rom 26 Sept 45.

Jy her tro: at det først er færdi med
forberedelse af det, i det mindste have vi
haft enkelte Berøringspunkter i de senere
Dage, og det var som et svagt Solykint
paa en kold, græs Dag. —

At være i Italien ganske inden Hjertelig
heds erenstis var j altfor Hjertelig, og nu
meget vidunderligt Regelen, at man var istand
til at nægte j hand. været her. Lad mig
se ogsaa her herette, hvad j har oplevet af
den Slags, saameget mere, som j vist
længere skal glemme disse Minde, der
nu i denne profane Tid indføres i